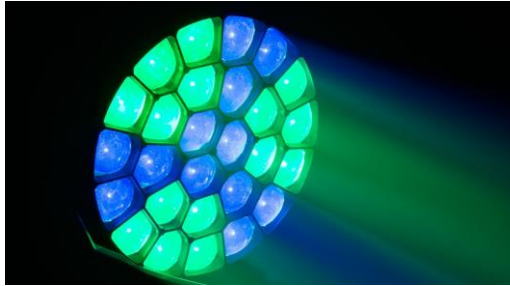

Podela automatizovanih rasvetnih tela po vrstama

Automatizovani rasvetni uređaji razlikuju se po upotrebi i karakteristikama, a sama podela se vrši prema njihovoj primeni i širini snopa. Postoje tri osnovne grupe: Wash, Spot i Beam.

Wash reflektori

Wash automatizovana rasvetna tela pružaju širok snop svetla koji zbog toga ne doseže daleko. Poseduju ugao izlazne svetlosti od preko 50°, a uglavnom se koriste za farbanje scene, scenografije ili kao kontra-svetlo izvođačima. Uobičajeno je da se *wash*-evi odlikuju CMY mešanjem boja sa mogućnošću pretapanja. Takođe, poseduju zum, ali bez mogućnosti fokusiranja, tako da je njihov snop uvek zamućen na ivicama. Danas se sve više upotrebljavaju **LED wash**-evi raznih mogućnosti. Oni su se toliko usavršili da se svaka dioda kojom raspolažu može posebno paliti, uz pomoć čega je moguće obavljati **pixel mapiranje**. Budući da se automatizovana rasvetna tela sve više koriste na televizijskim i filmskim snimanjima, LED *wash* reflektori poseduju mogućnost kontrolisanja temperature boje. Ona se na njima može vrlo lako menjati bez potrebe za filterima, tako da se npr. temperatura boje od 3200K može u sekundi promeniti u 5600K ili bilo koju drugu koja je u datom momentu potrebna. Najčešća mogućnost izbora temperature boje je od 2700K do 8000K.

Spot reflektori

Spot automatizovana rasvetna tela obično ne poseduju snop svetla širi od 45°, što im omogućava da dosegnu daleko dalje od *wash* reflektora. Ova rasvetna tela takođe raspolažu i mnogo većim skupom sočiva sa mogućnošću zumiranja i fokusiranja, zbog čega se pomoću njih mogu dobiti oštre ivice svetlosnog snopa. Takođe, pružaju mogućnost i projektovanja goboa koji se uz pomoć fokusa mogu izoštriti ili zamutiti, u zavisnosti od potrebe u datom momentu. Uz pomoć prizme te iste slike se kasnije mogu multiplikovati. Spotovi koriste CMY filtere za menjanje boje ili aditivno mešanje boja RGB diodama, ali postoje i spot uređaji sa točkovima boja koji se

uglavnom nalaze u jeftinijim uređajima. Generalno gledano, spot automatizovana

rasvetna tela se koriste za efekte, projektovanje tekstura, za prednje svetlo izvođačima, za naglašeno kontra svetlo itd.

Beam reflektori

Beam automatizovana rasvetna tela poseduju najmanji izlazni ugao svetlosnog snopa. On iznosi tek nešto malo više od 0° (u većini slučajeva $0,4^\circ$), što im omogućava da tim snopom svetlosti dosegnu udaljene tačke. Zbog male težine i dimenzija mogu izuzetno brzo da se kreću, dok se njihov snop svetla može videti i bez prisustva magle i dim mašina. Međutim, budući da je njihov svetlosni snop izuzetno jak, treba dobro paziti tokom rukovanja ovim uređajima, jer uz malo nepažnje mogu da zapale zavesu, tepih ili drugi predmet izrađen od lako zapaljivih materija. Male dimenzije uređaja onemogućavaju postavljanje CMY filtera za mešanje boja u njima. Zbog toga, kao i zbog velike

snage sijalice koja bi oštetila filter, *beam* reflektori koriste prsten sa bojama od stakla zbog čega se prelazak sa jedne boje na drugu obavlja na rez. Kao i spotovi, i ovi uređaji poseduju zum, goboe i prizmu. Koriste se kao svetlo za efekte, a mogu i brzo da menjaju pozicije ili da se pokreću. Njihova primena je višestruka, od klubova do filma. Ne koriste se kao prednje svetlo, jer je ugao svetla veoma mali, te bi i najmanje pomeranje aktera značilo njegov izlazak iz svetla. *Beam* reflektori poseduju jak intenzitet svetla od čega se stvara tolika količina toplote da kada bi stavili ruku u zrak svetlosti odmah bi osetili toplotu, čak i da je uređaj udaljen od nas desetak metara. Neretko se dešava da snop svetlosti od *beam*-ova bude nepravilan, jer intenzitet svetlosti nije jednak u sredini i na krajevima, kao što je jednak kod uređaja sa fresnel sočivom.

Hibridi

Danas se najnoviji automatizovani rasvetni uređaji koji poseduju karakteristike sve tri vrste prethodno navedenih rasvetnih tela nazivaju **hibridi**. Oni poseduju mogućnost širenja snopa od 4° do 50° . Budući da na tržištu postoje razne vrste hibrida, neki od njih poseduju HMI sijalice, dok drugi koriste LED diode kao izvor svetla. Osim toga što im zum omogućava da po širini snopa spadaju u sve tri grupe rasvetnih tela, hibridi poseduju i njihove druge mogućnosti kao što su fokus, prizma, frost itd. U slučaju da koriste LED izvor svetla mogu da poseduju mogućnost pomeranja LED dioda, tako da se sače sačinjeno od dioda rotira, stvarajući različite pravce svetla putem svake od njih. Proizvođače automatizovanih rasvetnih tela odlikuje inovativnost, te se na tržištu mogu pronaći uređaji raznih

Rumenački put 28
21000 Novi Sad
tel/fax: +381 21 4720 556
tel/fax: +381 21 553 839
www.avlprojekt.rs
info@avlprojekt.rs

mogućnosti i dizajna. Neretko oni izgledaju tako da na prvi pogled deluje kao da postoji više uređaja na jednom, jer se na automatizovanom pokretnom ramu za pokrete levo-desno nalazi više manjih izvora svetla koji poseduju nezavisno pomeranje gore-dole. Postoje razne varijacije ovih uređaja, a uglavnom se koriste u klubovima i manjim produkcijama. Proizvođači ih još nazivaju i "**kreativna rešenja**".

Automatizovana profilna rasvetna tela

Profilna rasvetna tela se odlikuju šarenolikom primenom u dizajniranju svetla. Zbog toga su proizvođači, pažljivo osluškajući potrebe i zahteve dizajnera svetla, napravili i **automatizovana profilna rasvetna tela**. Pored svih funkcija koje imaju spot uređaji, ovim reflektorima su dodati i noževi, kako bi se bolje mogao kontrolisati svetlosni snop. Poseduju mogućnost brze i jednostavne promene pozicije svetla, kao i njihovog oblika. Ogromnu primenu pronalaze u pozorištu, televiziji, kao i na filmu.

Svi automatizovani rasvetni uređaji, u zavisno od kvaliteta i proizvođača, odlikuju se različitim karakteristikama, tako da jedni ne poseduju fino pomeranje, a drugi prizme ili goboe. Proizvođači odlučuju kakav će biti način promene boja na uređaju, kakve kontrolne kanale će oni imati, da li će posedovati mogućnost restartovanja određenog motora ili samo celog uređaja i sl.

Automatizovana rasveta tela se danas koriste u situacijama gde je potrebno imati jako osvetljenje, a karakter svetla i efekti brzo menjati. Ove uređaje ne treba koristiti u kući ili u situacijama kada ne postoji potreba za variranjem svetlosnog snopa. Naravno, i u ovom slučaju postoje izuzeci, kao što je bio slučaj na sportskim manifestacijama poput Olimpijskih igara. Tako je npr. na Olimpijskim igrama u Pekingu 2008. godine bilo postavljeno čak 2300 automatizovanih rasvetnih uređaja.

Međutim, njihova uobičajena primena uglavnom je ograničena na pozorište, koncertne događaje, TV emisije sa muzičkim sadržajima, kao i noćne klubove gde se u najvećoj meri mogu iskoristiti karakteristike i prednosti ovih uređaja. Takođe, primenu pronalaze i na filmskim setovima, te su upravo ovi izvori svetla korišćeni za potrebe ekranizacije popularnog stripa "Betmen".

Fotografije: Chauvet Professional